

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเรียนรู้ในทุกที่ทุกเวลาเป็นสิ่งจำเป็นมาก จึงได้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 ที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ โดยที่แหล่งการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 25 ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การค้าและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ หน่วยงานภาครัฐได้สนับสนุน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยได้มีการกำหนดมาตรฐานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษา การเรียนรู้ทุกระบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548 : 11)

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำเสนอสารสนเทศ และองค์ความรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นเทคโนโลยีที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนความรู้ ข้อมูลข่าวสารในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการหลอมรวมสื่อ โทรคมนาคม สารสนเทศ และวิทยุ โทรทัศน์เข้าด้วยกันเพื่อสร้างการบริการที่หลากหลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 9) ส่งผลให้เกิดความพยายามในการนำเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ถนอมพร เลาหงรัสแสง, 2545: 3) โดยเนื้อหาที่บรรจุเป็นสื่อนั้นในปัจจุบันจะเป็นแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นการนำหนังสือหนึ่งเล่มหรือหลายๆ เล่ม มาออกแบบใหม่ให้อยู่ในรูปของ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลเหล่านั้นให้อยู่ในรูปแบบตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง (สุพรรณิ สุขทองสา, 2553 : 22)

การนำแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้ กระบวนการเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในหลักสูตรการเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่พัฒนาตนเอง ให้รู้จักโลก รู้ชีวิต รู้ธรรมชาติ รู้ธรรมะเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาและสร้างสังคมให้มีความเมตตาต่อกันมากขึ้น โดยเป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ แหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถ ดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้น การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนของ สถานศึกษา ในแต่ละท้องถิ่น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พลชนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ดังจะเห็นได้ว่า ปรัชญาความหมายเป็นเชิงนัยเป็นครั้งแรกในพระบรมราโชวาทและพระราช คำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี 2517 ที่พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนา บนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลัก ความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติ ประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตาม หลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต (นายนิคม กฤษณทศ, 2550: 1)

แหล่งเรียนรู้ไอซีที หรือแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ สนองการจัดการศึกษาทุกระบบ เนื่องจากผลจากการที่ การพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร หรือ ไอซีที (Information and Communication Technology : ICT) เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นเทคโนโลยีที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนความรู้ ข้อมูลข่าวสารในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการหลอมรวมสื่อ โทรคมนาคม สารสนเทศ และวิทยุโทรทัศนส์เข้าด้วยกันเพื่อสร้างการบริการที่หลากหลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 9)

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ จึงได้ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินโครงการ “การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน” โดยดำเนินการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในตัว คน เช่น คุรุภูมิปัญญาไทย หรือ ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น ผู้เข้ารับ การอบรมเป็นคุรุภูมิปัญญาไทย ประชาชนชาวบ้านจากภาคต่าง ๆ จำนวน 90 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้รับการจัดสรรพื้นที่เว็บไซต์ และเว็บไซต์ของแหล่งเรียนรู้จากโครงการ และดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์นำเสนอขึ้นเว็บไซต์ที่ได้รับการจัดสรรเพื่อเผยแพร่ต่อไป นอกจากนี้ในงานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะคือ การอบรมบุคลากรของแหล่งเรียนรู้แกนนำ เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเว็บต้นแบบ ภาพต้นแบบ และอื่น ๆ ไปขยายผลอย่างต่อเนื่องขยายการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งเรียนรู้ ให้มากขึ้น จากผลการศึกษาพบว่า บุคลากรของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีความต้องการอบรมเป็นจำนวนมาก และวิจัยการสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เนื่องจากในชุมชนประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก ทั้งแหล่งเรียนรู้ในตัวคน ที่เป็นประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียน ในป่าชุมชน วัด เป็นต้น และโรงเรียนต่าง ๆ ได้กำหนดแหล่งเรียนรู้เหล่านี้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ดังนั้นความร่วมมือต่าง ๆ จากโรงเรียนเชื่อมโยงไปยังชุมชน จะช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ (พิสุทธา อารีราษฎร์ และคณะ, 2554 : 1-50)

แหล่งการเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์คุณธรรมนำชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเลขที่ 112 หมู่ 10 บ้านหลุบควัน ตำบลคงยาง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม เป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านแห่งหนึ่งในจำนวนศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ทั้งหมด 6 ศูนย์ ที่มีอยู่ในจังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดการอบรมเพื่อให้ความรู้เป็นแหล่ง เรียนรู้แก่นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป ได้ศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งอ้างอิง จัดตั้งเมื่อ พุทธศักราช 2549 ถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานพบว่า ด้านส่วนตัวทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินของครอบครัว และได้ผลดี 6 อ. ของการทำเกษตรแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ อาหารดี อากาศดี อารมณ์ดี อบอุ่น อายุยืน และได้ออกกำลังกาย ด้านสังคม ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปขยายผลสร้างเครือข่ายในชุมชน ผลงานที่เกิดจากความศรัทธา เริ่ม สร้างสรรค์ และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมโครงการ เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมโครงการเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมโครงการอนุรักษ์ป่าสาธารณะ ประโยชน์ของชุมชนตำบลคงยาง 500 ไร่ ส่งเสริมโครงการอนุรักษ์ดิน น้ำ ส่งเสริมโครงการ จุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลคงยาง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม การช่วยเหลือส่วนราชการ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน การจัดฝึกอบรม เกษตรกรเพื่อขยายผลจัดสร้างเครือข่าย เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกษตรผสมผสานให้กับผู้ที่ สนใจ

ผู้ศึกษา ในฐานะเป็นวิทยากรประจำศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์คุณธรรมนำ ชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 ที่ส่งเสริม ให้คนไทยเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ในทุกเวลา และทุกสถานที่ ตลอดจนเพื่อเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดมหาสารคาม ศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคงยาง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ให้นักเรียนและผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษา ค้นคว้าได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินการจัดทำสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ ชาวบ้าน ศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ขึ้นเว็บไซต์ในโครงการของคณะเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อพัฒนาสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

เป็นกลุ่มผู้เข้าศึกษาคุณาน ณ ศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลดงยาง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ถึง เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2555

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นกลุ่มผู้เข้าศึกษาคุณาน ณ ศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลดงยาง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 30 คน คัดเลือกโดยสุ่มแบบบังเอิญ

2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ

ตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2555

3. กรอบสื่อนำเสนอองค์ความรู้ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร สื่อนำเสนอ หนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ ที่นำมาใช้ในการวิจัย มีดังนี้

- องค์ความรู้ที่ 1 การทำน้ำส้มควันไม้
- องค์ความรู้ที่ 2 การทำน้ำยาล้างจาน
- องค์ความรู้ที่ 3 การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
- องค์ความรู้ที่ 4 การทำน้ำหมักชีวภาพ
- องค์ความรู้ที่ 5 การทำเกษตรผสมผสาน
- องค์ความรู้ที่ 6 การผลิตปุ๋ย
- องค์ความรู้ที่ 7 การทำสวน
- องค์ความรู้ที่ 8 การทำบัญชีครัวเรือน
- องค์ความรู้ที่ 9 ด้านปศุสัตว์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากแผนภาพที่ 1 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการตามรูปแบบ ADDIE มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นตอนออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการทดลองใช้ และขั้นการประเมินผล โดยในการศึกษาตัวแปรต้นได้แก่ การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ให้มีความองค์ประกอบ 8 ส่วน ได้แก่ ส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนหมวดหมู่เมนูเว็บไซต์ ส่วนเรื่องเด่น ส่วนหมวดหมู่ข่าวประกาศ ส่วนแกลเลอรี ส่วนป้ายโฆษณา ส่วนจำนวนผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ ส่วนของผู้ดูแลระบบ

เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านทั่วประเทศ ภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศ ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้การบริหารงานของ นายล้วน กุลแก้ว ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 112 หมู่ที่ 10 บ้านหลุบควัน ต.ดงยาง อ.นาคนูน จ.มหาสารคาม 44180

สื่อนำเสนอองค์ความรู้ หมายถึง เนื้อหาของภูมิปัญญาปราชญ์ชาวบ้านที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการอบรมในศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์คุณธรรมนำชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสื่อประเภทงานนำเสนอ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไฟล์เอกสาร และวีดิทัศน์ ประกอบด้วย

- องค์ความรู้ที่ 1 การทำน้ำส้มควันไม้
- องค์ความรู้ที่ 2 การทำน้ำยาล้างจาน
- องค์ความรู้ที่ 3 การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
- องค์ความรู้ที่ 4 การทำน้ำหมักชีวภาพ
- องค์ความรู้ที่ 5 การทำเกษตรผสมผสาน
- องค์ความรู้ที่ 6 การผลิตปุ๋ย
- องค์ความรู้ที่ 7 การทำสบู่

องค์ความรู้ที่ 8 การทำบัญชีครัวเรือน

องค์ความรู้ที่ 9 ด้านปศุสัตว์

คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินแหล่งการเรียนรู้ ของการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง วัดโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยระดับที่ยอมรับได้มีค่าเฉลี่ย 3.5 ขึ้นไป ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

คุณภาพของสื่อนำเสนอองค์ความรู้ หมายถึง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินสื่อนำเสนอองค์ความรู้ของการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง วัดโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยระดับที่ยอมรับได้มีค่าเฉลี่ย 3.5 ขึ้นไป ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรือ อารมณ์ของผู้ใช้งานที่มีต่อการพัฒนาเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์การศึกษา

1. ได้เว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถเผยแพร่สื่อนำเสนอองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้น
2. ได้สื่อนำเสนอองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นบนเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน กรณีศึกษาศูนย์คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง
3. เป็นแนวทางในการศึกษาเว็บไซต์แหล่งเรียนรู้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้สนใจต่อไป